

Krookustel kruvikujulised lehed

Mida teha, kui krookuste lehed keerduvad kruvikujuliseks?

Vastab VÄINO PALLUM

Ühe tunnuse põhjal on raske öelda, mis kindlalt taime kuju muutust põhjustab. Krookuste kahjustusi on seni väga vähe uuritud. Mitmel teisel sibullillil tekitab noorte lehtede ja võsude kõverdumist-keerumist harilik ehk varreingerjas (*Ditylenchus dipsaci*).

Võib arvata, et selle nematoodi ehk ümarussi üks paljudest rassidest, näiteks tulbirass, kahjustab ka krookust.

Varreingerjas on paljale silmale nähtamatu värvitu ussike. Tema keha läbimõõt on vaid 0,03–0,05 mm, pikkus ca 1 mm. Paharet tungib mullast juurtesse ning edasi sibula kaudu lehtedesse ja taime varde, kus imeb suu ehk stiletiga taimerakkude mahla. Rakkudesse eritatud sekreeidi mõjul lehed ja varred moonduvad-keerduvadki.

Kahjuri paljunemist soodustavad jahedad niisked ilmad. Kui õhusooja on 15°, kestab tema arengutsükkel 20 päeva. Ingerjas talvitub sibulates ja mullas. Ebasoodsates oludes jääb ta 2–5 aastaks puhkeseisundisse.

Varreingerjas levib sibulate, noorte taimede, mulla ja kastmisveega. Sibullillede, floksi, begoonia ning alpikanni kõrval on tema peremeestaime-deks ka mitmed umbrohud, näiteks võilill (tabandunud lehed väänduvad samuti).

Kahjustatud ja kahtlase välimusega taimed eemaldage koos suure mullapalliga ning põletage. Nende kasvamise kohta kastke ammoniumsulfaadi 30%-lise lahusega. Vahetage regulaarselt sibullillede kasvupaika (vaheaeg 4–5 a) ja kasutage kontrollitud istutusmaterjali. Välti-

ge lämmastiku liigset andmist ning taimede märgamist kastmisel.

Saialille ja portulaki kasvatamine lillepeenras takistab kahjuri paljunemist.

Täiendavalt olgu öeldud,

et moondeid, ka keerumisi, võivad tekitada veel mitmed keemilised ained, sealhulgas juhuslikult mulda sattunud herbitsiidid ja kasvuhormoonid. Need mõjuvad isegi väga väikeses koguses.

Millal krookusepesa jagada?

Millal on õige aeg jagada-paljundada krookusi – kas praegu või augustis? Kuidas seda teha?

Vastab
KADRIN LINNA

Kerges huumusrikkas viljakas mullas kasvavad ja paljunevad krookused hästi. Kui nad on ühel kasvukohal olnud juba 5 aastat, tuleks nad üles võtta ja “pesa” laiali jagada. Tihe-daks tallatud toitainetevaeses ja happelises mullas on nende kasv tagasihoidlik. Mõnikord kahjustavad krookusi põldhiired ja vesirotid, nii et pehmel talvel kaovad sibulad nende süü läbi. Ebasoodsates tingimustes kasvavad krooku-

sed võiks kohe üles võtta ja luua neile uues paigas paremad tingimused.

Harilikult kolletuvad ja kuu-vavad krookuse lehed juuni teisel poolel, kui nende kasv lõpeb. Puhkeperioodil on nad juurteta ning taluvad ka kesksuivist pöuda hästi. Kui lehed ära kaovad, on raske sibulaid mullast üles leida. Seepärast peaks need varem välja võtma. Uuesti maha panna võib sibulad augustis, aga ka kohe, kui kasvukoht on selleks valmis.

Kui te olete murus hajusalt levinud sibullilledega (lumi- ja märtsikelluke, krookus, nartsiss) hädas, sest see segab esimesi niitmisi, võite need ka roheliste lehtedega, kuid soovitatavalt siiski õitsemise lõpul ümber istutada.

Krookus eelistab päikesepaistelist kasvukohta, ent edeneb hästi ka hilja lehtivate puude-põõsaste võra all. Istutada võiksite 5–8 cm sügavusele ja umbes 10 cm vahedega. Väiksemad sibulad

kõrgemale, suuremad sügavamale. Valgus on vajalik sibulate maapealse arengu perioodil, s.o õitsemise ja lehtede kasvu ajal. Muul ajal pole see enam oluline.

Esimesel sügisel pärast istutamist võiksite sibulaid talveks kompostiga multšida või jätta lihtsalt puulehed pealt riisumata. Mitte veel korralikult juurdunud taimed on külma suhtes tundlikud, eriti kui esineb lumekatteta külma.